

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради ДФ 011.02_14746
про присудження ступеня доктора філософії

Горбатюк Ілля Анатолійович, 1992 року народження, громадянин України, є здобувачем ступеня доктора філософії.

Освіта вища: у 2014 році із відзнакою здобув диплом магістра у Бердянському державному педагогічному університеті за спеціальністю професійна освіта (комп'ютерні технології). Працює Enterprise Solution Architect в UKRSIBBANK BNP Paribas Group (м. Київ)

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Бердянського державного педагогічного університету №16 від 29 травня 2026 року, Міністерства освіти і науки України, м. Запоріжжя, у складі:

Голови разової
спеціалізованої вченої
ради:

- Вікторії ЖИГІРЬ, докторки педагогічних наук, професорки кафедри професійної освіти та технологій, деканки факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Рецензентів:

- Олександра ОВСЯННІКОВА, кандидата педагогічних наук, доцента, заступника декана з наукової та міжнародної діяльності факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти Бердянського державного педагогічного університету

- Ольги ЩЕТИНІНОЇ, кандидатки педагогічних наук, доцентки кафедри комп'ютерних технологій та інформатики Бердянського державного педагогічного університету

Офіційних опонентів:

- Романа ГОРБАТЮКА, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри машинознавства і транспорту Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

- Олени ТІТОВОЇ, докторки педагогічних наук, професорки, завідувачки відділу фахової передвищої освіти Інституту професійної освіти Національної академії педагогічних наук України.

на засіданні 31 липня 2026 р. прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка ГОРБАТЮКУ Іллі Анатолійовичу на підставі публічного захисту дисертації «Підготовка майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проєктного управління» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Дисертацію виконано в Бердянському державному педагогічному університеті (Міністерство освіти і науки України, м. Запоріжжя).

Науковий керівник: Олена КРИВИЛЬОВА, докторка педагогічних наук, доцентка, професорка кафедри професійної освіти та технологій Бердянського державного педагогічного університету.

Дисертація є завершеним, самостійним дослідженням, що має наукову новизну, теоретичне та практичне значення, відповідає вимогам пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувач має 12 публікацій, з них: 5 статей у наукових фахових виданнях України з психолого-педагогічних наук, 1 стаття в зарубіжному науковому виданні, 6 тез доповідей у матеріалах конференцій.

У дискусії взяли участь голова та члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

ЖИГІРЬ Вікторія Іванівна, докторка педагогічних наук, професорка кафедри професійної освіти та технологій, деканка факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Питання:

1. Чи не створює посилення управлінської підготовки на рівні бакалаврату ризик «розмивання» суто інженерних компетенцій (hard skills)?

2. Ви акцентуєте увагу на особистісних якостях (Big Five). Чи дійсно можна за 4 роки навчання суттєво змінити «Емоційну стабільність» (Невротизм) або «Екстраверсію» студента педагогічними засобами?

ГОРБАТЮК Роман Михайлович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри машинознавства і транспорту Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1. У тексті дисертаційної роботи доцільно було б представити зарубіжний досвід формування готовності майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проєктного управління та проаналізувати його відповідно до предмета дослідження. Вважаємо, що більш ґрунтовний аналіз такого досвіду дав би змогу точніше окреслити особливості підготовки майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проєктного управління.

2. Вважаємо за доцільне конкретизувати які саме освітньо-професійні програми підготовки бакалаврів з інженерії програмного забезпечення та яких закладів вищої освіти були проаналізовані автором. Відсутність відповідного переліку або посилань на досліджувані програми дещо знижує прозорість дослідження та ускладнює оцінку репрезентативності отриманих результатів.

3. Автор зазначає, що під час розроблення структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проєктного управління було проаналізовано не лише професійне поле діяльності інженерів програмного забезпечення, а й труднощі, що виникають у процесі її реалізації. Проте результати такого аналізу не знайшли належного відображення в основному тексті дисертації.

4. Заслуговує на подальшу дискусію використання моделі «Великої п'ятірки», як інструменту діагностики особистісного компонента готовності майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проєктного управління. Незважаючи на її широку апробацію в психологічних дослідженнях, у дисертації бракує аргументації щодо зв'язку між вимірюваними особистісними рисами та специфічними вимогами до проєктного управління у сфері інженерії програмного забезпечення. Більш переконливим було б зіставлення обраної методики з іншими діагностичними інструментами або обґрунтування її переваг у контексті поставлених завдань дослідження.

5. Під час аналізу результатів експериментального дослідження (третій розділ) щодо оцінювання ефективності структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проєктного управління доцільно було б виокремити не лише кількісні, а й якісні зміни сформованості готовності майбутніх фахівців до проєктного управління відповідно до визначених критеріїв і показників.

Питання:

1. У моделі виділено три рівні готовності. Чи не є «початковий» рівень занадто низьким бар'єром для сучасного ринку, де вимоги до Intern/Junior постійно зростають?

2. Чому поєднано PBL (Problem-Based Learning) та кейс-метод? Чи не є традиційний кейс-метод достатнім для ІТ-сфери?

ТІТОВА Олена Анатоліївна, докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка відділу фахової передвищої освіти Інституту професійної освіти Національної академії педагогічних наук України.

1. У дисертації достатньо переконливо обґрунтовано необхідність підготовки майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проєктного управління. Водночас, на нашу думку, варто було б чіткіше розмежувати готовність до проєктного управління як результат професійної підготовки та відповідні компетентності, визначені стандартом і освітніми програмами зі спеціальності «Інженерія програмного забезпечення». Це дало

б змогу точніше показати місце досліджуваної готовності в загальній структурі професійної компетентності майбутнього фахівця ІТ-галузі.

2. Значущим у роботі є акцент на специфіці проєктного управління саме в інженерії програмного забезпечення. Разом із тим доцільно було б докладніше розкрити, чим підготовка до проєктного управління майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення відрізняється від загальної підготовки до управління проєктами. Зокрема, більшої уваги могли б потребувати такі специфічні для ІТ-проєктів аспекти, як управління змінними вимогами, технічним боргом, якістю програмного продукту, релізами, взаємодією розробників, тестувальників, замовників і користувачів.

3. Автор слушно звертається до традиційних і Agile-інструментів проєктного управління, що відповідає сучасній практиці ІТ-індустрії. Проте в роботі варто було б виразніше показати педагогічну логіку інтеграції Agile підходів у професійну підготовку майбутніх бакалаврів. Зокрема, доцільно було б конкретизувати, які саме елементи Agile-методологій мають найбільший освітній потенціал, як вони співвідносяться з проблемноорієнтованим навчанням і командною проєктною роботою та яким чином впливають на формування функціонального й особистісного компонентів готовності до проєктного управління.

4. Науковий інтерес становить виокремлення особистісного компонента готовності майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проєктного управління. Водночас потребує додаткового пояснення добір саме тих особистісних якостей, які покладено в основу цього компонента, а також спосіб їх педагогічного формування й діагностування в межах освітнього процесу. З огляду на складність оцінювання таких характеристик, як відкритість до нового досвіду, сумлінність, доброзичливість чи емоційна стабільність, доцільно було б докладніше обґрунтувати валідність використаного діагностичного інструментарію.

Питання:

1. В дисертації згадується роль «Спонсора проєкту». Як в умовах університетської аудиторії змодельовати реальну фігуру спонсора, щоб студент відчув справжню відповідальність за ресурси?

2. Дослідження проводилося у 2022–2026 роках. Чи достатньо статистичної значущості для підтвердження ефективності моделі в умовах постійного стресу, війни та релокації студентів?

ОВСЯННИКОВ Олександр Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, заступник декана з наукової та міжнародної діяльності факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

1. Перший розділ дисертаційного дослідження насичений великою кількістю термінів професійного сленгу, які не в повній мірі відповідають вимогам до ясності та однозначності наукового стилю. Більш науковому

стилю відповідають такі конструкції: «...особи, які змінюють професійну траєкторію (у сучасному дискурсі часто соціологічно марковані як "світчери")...», «...попереднє письмове запрошення на роботу (у бізнес-середовищі - "джоб-офер")...».

2. Занадто часто трапляються англомовні визначення такі, як: intern, junior, middle, senior, lead. Дисертаційна робота виграла б при дотриманні принципу пріоритету українського еквівалента. Наприклад, автор використовує термін «intern спеціаліст», хоча згідно з нормами наукового стилю та законодавства України доцільніше вживати «фахівець-стажер» або «молодший спеціаліст на стажуванні».

3. Також в тексті дисертаційної роботи присутні не коректні наукові та стилістичні конструкції, наприклад вживання виразу «формування доказової бази» щодо аналізу вакансій є дещо некоректним, краще використовувати «емпіричне обґрунтування» або «збір фактичного матеріалу».

4. У розділі 2.1 велика увага приділяється ролі викладача як фасилітатора. Проте в роботі недостатньо висвітлено питання специфічної технічної компетентності викладача-фасилітатора саме в інженерії програмного забезпечення, адже для ефективного скеровування студентів у PBL-проектах фасилітатор повинен глибоко розуміти архітектурні дилеми та технічні ризики, а не лише володіти методами управління.

5. В описі моделі підготовки згадується навмисне поєднання академічно сильних студентів із слабшими. Хоча це позиціонується як імітація професійного наставництва, у тексті бракує аналізу потенційних соціально-психологічних конфліктів або ризику «вигорання» сильних студентів, які можуть брати на себе основне навантаження, попри наявність механізму взаємного оцінювання «Розподіл».

6. У підрозділі 3.1 було б доцільно відобразити аналіз освітньо-професійних програм підготовки здобувачів спеціальності 121 Інженерія програмного забезпечення в закладах освіти, де проводилось експериментальне дослідження, на наявність в них освітніх компонентів «Групова динаміка та командна комунікація», «Фінансовий менеджмент ІТ-проектів», «Менеджмент проектів з розробки програмного забезпечення», «Економічне обґрунтування ІТ-проектів», «Теорія та практика проектного управління в інженерії програмного забезпечення», або якщо в ОПП цих закладів освіти освітні компоненти мають різні назви, обґрунтувати їх спорідненість.

7. Оцінка ефективності моделі здійснювалася безпосередньо після завершення 15-тижневого курсу. Проте «готовність» як інтегральна характеристика передбачає стійкість сформованих якостей. Результати експериментальної роботи значно виграли б якщо включити дані відтермінованого контролю, який би підтвердив, що значне зростання високого рівня готовності є стабільним результатом, а не тимчасовим ефектом.

Питання:

1. Як ваша структурно-функціональна модель враховує перехід від каскадних моделей (Waterfall) до Agile, який часто відбувається стихійно всередині реальних проєктів?

2. Чи доцільно впроваджувати глибоке «Економічне обґрунтування ІТ-проєктів» для розробників? Чи не є це компетенцією виключно Project/Product Manager?

ЩЕТИНІНА Ольга Сергіївна, кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри комп'ютерних технологій та інформатики Бердянського державного педагогічного університету

1. У дисертації ґрунтовно обґрунтовано структурно-функціональну модель підготовки майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проєктного управління, однак окремі елементи моделі, зокрема механізми взаємодії між її компонентами, могли б бути подані більш деталізовано, що сприяло б кращому розумінню логіки її практичної реалізації.

2. Автор достатньо уваги приділяє проблемно-орієнтованому навчанню та Agile-підходам, проте в роботі недостатньо висвітлено можливості використання сучасних цифрових платформ і систем управління проєктами (Jira, Asana, GitHub Projects тощо) як засобів формування готовності студентів до проєктного управління в реальних умовах ІТ-індустрії.

3. У процесі характеристики особистісного компонента готовності автор звертається до моделі «Великої п'ятірки», однак дискусійним залишається питання достатності саме цієї моделі для комплексного оцінювання професійно важливих якостей майбутніх ІТ-фахівців, зокрема лідерства, емоційного інтелекту та стресостійкості.

4. Практична значущість дослідження є безперечною, однак у дисертації недостатньо представлено можливості адаптації запропонованої моделі до умов змішаного або дистанційного навчання, що є особливо актуальним для сучасної системи вищої освіти України.

5. У роботі трапляються окремі стилістичні та термінологічні повтори, а також надмірна деталізація окремих теоретичних положень, що дещо ускладнює сприйняття тексту.

Питання:

1. Проєктне управління в ІТ значною мірою базується на «Soft Skills». Як можна об'єктивно оцінити такий абстрактний показник без суб'єктивізму викладача?

2. Яка складова вашої структурно-функціональної моделі є найбільш вразливою до швидких технологічних змін (наприклад, поширення Generative AI в написанні коду)?

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Горбатюку Іллі Анатолійовичу ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Вікторія ЖИГІРЬ